

7

İslâmi miras içinde Risale-i Nur'un yeri

Şimdi önümüzde iki yeni başlığımız var. Birincisi, Risale-i Nur'un İslâmî gelenek içerisindeki yeri, İslâmî mirasla ilişkisi. Gelenekten kopuşu mu temsil eder, yoksa onun bir devamı mıdır? Gelenekçi midir, modernist midir?

İkincisi, Bediüzzaman'ın bir ifadesine dayanarak bazı kişiler Nur talebelerinin Risale'den başka kitap okumaması gibi bir tutum geliştiriyorlar, bunu nasıl anlamak lâzım?

Bu iki konuyla başlayalım. Yanısıra, son olarak da Risale-i Nur-tasavvuf ilişkisini bu vesileyle burada konuşmuş olalım.

Birincisiyle başlayalım. Bütün risaleleri taradığınızda rahatlıkla görebileceğiniz bir tablo var. Risale-i Nur, gelenekten kopuş ne kelime, o çizginin altın halkalarından biridir, geleneğin taşıyıcısıdır. İslâmî geleneğe külliyetli bir saldırının olduğu zor bir zamanda o geleneğin müdafii, taşıyıcısı ve yeniden üreticisidir Risale-i Nur. Bunu gönül rahatlığıyla söyleyebiliriz.

Risale-i Nur'un içerisinde yolculuk yapan bir kişi, Bediüzzaman'ın İslâmî mirastan nasıl beslendiğini; bir arı gibi nasıl bütün o çiçek bahçesinden İslâm mirası, marifeti, irfanı, İslâmî ilimler adına ortaya konmuş bütün müktesebatı nasıl devşirdiğini; bir çiçek bahçesi gibi onların hepsinden istifade edip Risale-i Nur ismiyle kendi balını nasıl ürettiğini çok rahat bir şekilde görebilir.

Ama şöyle bir sıkıntımız var. Ehl-i din içerisinde birçok kişi,

Risale-i Nur üzerine konuşurken Risale-i Nur'u ya hiç okumamış olarak veya gençliğinde bir şekilde sadece *Gençlik Rehberi*, *Küçük Sözler* eline geçmiş ya da sadece bir Risale-i Nur dersine gitmiş, birkaç defa birşey işitmiş olarak konuşuyor. Birçok kişinin Risale-i Nur'la temasının bundan ibaret olduğunu görürüz. Ki bu sadece Bediüzzaman'la ilgili bir problem de değil. Meselâ İmam-ı Rabbanî'ye atıfla konuşuyor insanlar. Sorsanız İmam-ı Rabbanî'den ne kadar okudunuz, yine aynı sorunla karşı karşıya kalırsınız. Mevlânâ dillerden düşmez, ama *Mesnevî*'den on sayfa olsun okumuş insan sayısı çok fazla değildir. Allah razı olsun, Elmalılı Hamdi Yazır'ın Risale-i Nur'la aynı dönemde yazılmış tefsirinde de aynı durumu görürüz. Ama Risale-i Nur'u okuyan, onun İslâmî mirasla, İslâmî gelenekle irtibatını zaten görür. Atıflarıyla bunu görür, eser ve müellif atıflarıyla; kavramlarıyla, usulüyle yine görür.

Sorduğun diğer soru vardı ya, Bediüzzaman'ın başka eser okumayla ilgili ifadelerini yanlış yorumlayıp, dar yorumlayıp bu ifadeyi mutlaklaştırmaya ve genelleştirmeye, belli durumda belli kişiler için belli zamana has bir sözü genelgeçer hale getirmeye dair. Böyle yanlış bir tutumla, bu defa Risale-i Nur dairesi içerisinde, Risale-i Nur'u bütün o köklerden kopuk bir şekilde algılama hatasına düşen çok insan da maalesef var. Onlar da aynı şekilde dönüp Risale-i Nur okurken dikkat edebilseler, Üstadın İslâmî gelenekten, İslâmî mirastan nasıl istifade ettiğini, onun kendi emeğinin öncekilerin emeğiyle nasıl buluştuğunu, birleştiğini rahatça anlayabilirler.

Hakikat-ı halde, bütün o değerlerin hem kişiler olarak, hem eserler olarak bir altın zincir gibi birbirine bağlandığını görürüz ve bu bizi ancak mutlu eder. Durum buyken onları birbirinden koparmak, dışarıdan bazılarının Risale-i Nur için gelenekten kopuk demesi veya içeriden bazılarının onu gelenekten kopuk bir şekilde anlamaya, yorumlamaya ve takdim etmeye çalışmaları anlam veremediğim ve anlayamadığım birşey. Kopardın da ne oldu, eline ne geçti? Halbuki kopuk da değil.

Tam da burada, gençliğimden bir hatıra ve tecrübeyi bu vesileyle aktarmak isterim. Yanılmıyorsam onyediyedi veya onsekiz yaşındaydım.

Üniversitede birinci veya ikinci sınıfta olmam lâzım. Benimki biraz içeriden bir yolculuktu. Başka kitap okunmaz, şu bu gibi lâfları ben de duydum. Bir de, Risale-i Nur'a dair yanlış bir 'vehbîlik' vurgusuyla, Bediüzzaman'ın bu yöndeki duası, gayreti, kesbini görmezden gelen bir tutumu da gördüm. Evet, bütün güzel neticeleri Allah yaratıyor, bunlar neticede Allah'ın bize bir hibesi, hediyesi, ikramı. Ama bir dua var, bir çaba var. Risale-i Nur dairesi içerisinde de bunu atlayanlar maalesef az değil. İşte buna bir tepki olarak ben onyediy veya onsekiz yaşında, Allah Üstaddan ebeden razı olsun, iman ve Kur'ân adına bir şaheser ortaya koymuş, ama bu emeksiz ve duasız bir şekilde kendiliğinden ortaya çıkmış değil, geleneğin içerisinde çıkmış, bir geleneğe yaslanarak ve ondan beslenerek geliyor, böyle olması lâzım, bu ağacın kökleri var, bu köklerin beslendiği, mineralini aldığı, suyunu emdiği bir toprak var, doğrusu budur, o halde gördüğüm buna aykırı takdimde bir arıza var diyerek bir taramaya girmiştım. O gün bilgisayarlar filan yok, şimdi bu taramaları yapmak çok kolay. O gün, sene 1981-82, kendimce tarama yapıp fişlere yazıyorum. Meselâ *Mektubat*'ı açtım diyelim, bir eser ismi geçti, meselâ Beyhâkî'nin *Sünen*'ine atıf var; yazıyorum, *Sünen*, Beyhâkî, *Mektubat*, sayfa şu. Sadece bir âlimin, mütefekkirin veya velînin ismi geçti; misal, yazıyorum, Abdülkerim el-Cilî, *Mektubat*, sayfa şu. Aklımda kaldığı kadarıyla, bu şekilde *Mektubat*, *Sözler*, *Muhakemat*, başka bir-iki eseri daha taradığımda, elimde bini aşkın fiş birikti. Dedim ki, "Daha ötesine geçmiyorum; benim açımdan mesele hallolmuştur."

Bini aşkın fiş derken, bu fişlere kaydedilmiş eserlerin önemli kısmı tek kitap değil, kimi iki cilt, kimi beş cilt, kimi onbeş cilt. Meselâ, Bediüzzaman dört mezhebin de hak olduğunun, birbirine rakip ve düşman değil muvafık ve mutabık olduğunun dersini veriyor Yirmiyedinci Söz'ün, İçtihad Risalesi'nin hâtimesinde. Sonra diyor ki, "İşte, denizden iki katre, sana misal... Onlara kıyas et. Mizan-ı Şa'rânî mizanıyla, şeriat mizanlarını bu suretle muvazene edebilirsen et." Burada kastedtiği, İmam Şa'rânî'nin *el-Mizan*'ı. Kimi zaman böyle bir eser ismi geçiyor, ama eser zaten ciltler dolusu bir külliyyat niteliğinde. Veya baksanız hiç eser ismi vermiyorsa, normal